

CELE **7** DEPRINDERI ALE
PERSONELOR
EFICACE

Redactare: Marilena Iovu
Tehnoredactare: Liviu Stoica
Corectură: Elena Georgescu
Design copertă: Andra Penescu

THE SEVEN HABITS OF HIGHLY EFFECTIVE PEOPLE

Stephen R. Covey

Copyright © FranklinCovey Company

FranklinCovey and the FC logo and trademarks are trademarks of FranklinCovey Co. and their use is by permission.

CELE 7 DEPRINDERI ALE PERSOANELOR EFICACE. LECȚII IMPORTANTE PENTRU SCHIMBAREA PERSONALĂ

Stephen R. Covey

Copyright © 2016 Editura ALLFA

Toate drepturile rezervate.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

COVEY, STEPHEN R.

**Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficace: lecții importante
pentru schimbarea personală / Stephen R. Covey; trad.:**

Gina Argintescu-Amza. - Ed. a 4-a, rev. - București: ALLFA,
2016

ISBN 978-606-783-031-6

I. Argintescu-Amza, Gina (trad.)

159.923.2

Grupul Editorial **ALL**:

Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,

sector 6, cod 060512 – București

Tel.: 021 402 26 00

Fax: 021 402 26 10

www.all.ro

Editura **ALLFA** face parte din **Grupul Editorial ALL**.

f/editura.all

allcafe.ro

STEPHEN R.
COVEY

CELE **7** DEPRINDERI ALE
PERSONELOR
EFICACE

Traducere din limba engleză de
Gina Argintescu-Amza

Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente Lecții importante pentru schimbarea personală

„Cartea *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente*, a lui Stephen R. Covey, este la fel de relevantă și de actuală astăzi ca și în urmă cu 25 de ani, când a fost publicată pentru prima oară. Indiferent dacă vă aflați la conducerea unei organizații mari, demnă de Fortune 500, sau dacă de abia intrați în domeniul afacerilor, principiile prezentate și discutate în *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* vă oferă o serie de adevăruri universale ce trec testul timpului, adevăruri menite unui leadership bazat pe valori solide. *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* este o carte ce trebuie citită de oricine dorește să înțeleagă cum să îi inspire și să îi motiveze pe cei din jur. Rămâne una dintre cărțile cele mai importante din domeniul afacerilor.”

KEVIN TURNER

Director de operațiuni al Microsoft Corporation

„Principiile sunt esențiale pentru atingerea succesului, iar Stephen Covey este un adevărat maestru al acestora. Cumpărați cartea aceasta și, mult mai important, folosiți-o!”

ANTHONY ROBBINS

Autor al cărților *Unlimited Power* și *Awaken the Giant Within*

„Lecțiile conturate în *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* reprezintă un important ghid al succesului. Aceasta este una dintre cele mai bine vândute cărți din istorie – și pe bună dreptate. Succesul de care m-am bucurat în competițiile de înot și în viață, în general, se datorează unei abordări proactive similare, orientate spre țeluri – *Visează, Planifică, Înfăptuiește*. Prin programul Fundației mele, recunoaștem importanța visurilor, dar și pe cea a îndeplinirii unui plan bine pus la punct, care să îi ajute pe oameni să-și atingă scopurile.”

MICHAEL PHELPS

Înotător medaliat olimpic de 22 de ori, întemeietor al Fundației Michael Phelps

„Capodopera lui Covey, dacă nu a schimbat lumea, cel puțin a influențat milioane de cititori – care o pot schimba, făcându-ne planeta mai liniștită și mai prosperă. Mulțumită lui, omenirea va fi mai pregătită pentru tot ce se întâmplă și mai înțeleaptă.”

WARREN BENNIS

Autor al cărților *On Becoming a Leader* și *Still Surprised: A Memoir of a Life in Leadership*,
Profesor universitar de business, University of Southern California

„*Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* este una dintre cele mai bine vândute cărți din toate timpurile.”

FORTUNE

„Când îmi amintesc toate evenimentele și training-urile care mi-au îmbogățit cunoștințele, care mi-au conturat valorile și principiile, mă gândesc în primul rând la acea săptămână din anul 1987 pe care am petrecut-o la workshop-ul *Cele 7 Deprinderi*, ținut de Stephen Covey. Ce om plin de energie! Ce tur de forță fascinant am făcut, împreună, prin *Cele 7 Deprinderi*! A fost momentul de formare care mi-a influențat cel mai mult viața profesională și personală.”

PETER F. SMIT

Prim Vicepreședinte al Hershey Company,
Președinte pentru Asia, Europa, Orientul Mijlociu & Africa, Singapore

„Volumul *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* ne-a ghidat pe mulți dintre noi în călătoria prin lumea afacerilor. Este simplu, dar incredibil de eficient. Un ghid minunat pentru orice lider aspirant!”

MEG WHITMAN

Director executiv al HP

„În SUA, Covey este cel mai bun consultant pentru dezvoltare personală din domeniul afacerilor, de la Dale Carnegie încoace.”

USA TODAY

„Haideți să lăsăm la o parte conținutul acestei cărți. Sau trilioanele de exemplare din *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* sau din celelalte cărți ale lui Covey vândute în întreaga lume. Haideți să lăsăm la o parte memorabilele lui seminare și succesul imens cunoscut în afaceri. Lui Stephen Covey nu i se pot aduce laude fără a fi menționat, în primul și în primul rând, faptul că a fost un om minunat. Pot spune cu mâna pe inimă că Stephen s-a așteptat doar la lucruri minunate din partea noastră, a tuturor, și ne-a oferit instrumentele necesare pentru a deveni oameni mai buni. Îmi este tare dor de el. A scos la iveală tot ce e mai bun în mine – cum a făcut și pentru alte milioane de oameni, din toate colțurile lumii.”

TOM PETERS

Autor al cărții *The Little Big Things: 163 Ways to Pursue Excellence*
și coautor al volumului *In Search of Excellence*

„Stephen R. Covey a deschis ochii întregii lumi, din nou, în ceea ce privește puterea adevărilor umane – asumă-ți responsabilitatea pentru viața ta, croiește-ți propriul destin, încearcă să ajungi la o înțelegere și un câștig reciproc, fii generos și întotdeauna gata să sari în ajutor. Când procedăm astfel, nu ne schimbăm doar propriile vieți, ci schimbăm lumea întreagă. Stephen Covey va rămâne cunoscut și ținut minte de-a lungul deceniilor, de generațiile următoare, nu doar pentru cele 7 deprinderi, ci și pentru angajamentul său nestrămutat față de iubirea de familie, față de contribuția adusă în comunitate. A fost un model excepțional pentru noi doi și pentru întreaga noastră familie. A avut o viață împlinită.“

Gubernatorul MITT ROMNEY și Doamna ANN ROMNEY

„La 25 de ani de când a fost publicată prima oară, cartea *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* este mai relevantă ca oricând. La nivel personal, oamenii sunt tot mai epuizați, iar la nivel colectiv, ne aducem planeta la epuizare. Așadar, accentul pus de dr. Covey pe auto-înnoire și sublinierea faptului că leadership-ul și creativitatea ne provoacă să ne folosim propriile resurse fizice, mentale și spirituale sunt exact ceea ce ne trebuie în momentul de față.“

ARIANNA HUFFINGTON

Președinte, director și redactor-șef al The Huffington Post Media Group

„Cartea aceasta conține adevăruri atât de pătrunzătoare despre omenire – cum se găsesc, de cele mai multe ori, în volumele de beletristică! La final, veți simți nu numai că îl cunoașteți pe Covey, ci și că el vă cunoaște pe dumneavoastră.“

ORSON SCOTT CARD

Autor al cărții *Jocul lui Ender*, laureat al Premiilor Hugo și Nebula

„Cu toate responsabilitățile și cerințele legate de timpul nostru, de muncă, deplasări și familie în lumea competitivă din ziua de azi, este minunat că avem cartea lui Covey, *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente*, la care putem apela.“

MARIE OSMOND

Autoare a volumului *The Key is Love: My Mother's Wisdom, A Daughter's Gratitude*

„Cartea deschizătoare de drumuri a lui Stephen Covey continuă să călăuzească și să inspire milioane de oameni. Ea subliniază în mod grăitor faptul că dezvoltarea eficacității personale poate constitui calea spre fericire, ajutându-ne să facem schimbările necesare pentru a transforma lumea într-un loc mai bun.“

Dr. ROSABETH MOSS KANTER

Profesor universitar doctor, președinte și director al Harvard Business School;
Harvard University Advanced Leadership Initiative,
autoare a bestsellerurilor *Confidence* și *SuperCorp*

„Cu aproximativ 20 de ani în urmă am aflat despre cartea aceasta, în cadrul unui seminar de management din Jakarta. Începând cu acel moment, am fost sigur că *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* este absolut necesară pentru mine, personal, pentru familia mea și pentru membrii organizației pe care o conduc. Încă respect principiile enunțate în acest volum. Sunt nespus de recunoscător că Stephen Covey ne-a lăsat această prețioasă moștenire.“

TP RACHMAT

Președinte al TP Triputra Investindo Raya, Indonezia

„În ultimii 25 de ani, cartea *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* a avut un impact deosebit asupra vieților a milioane de oameni din lumea întreagă. «Schema» pentru o viață și un leadership conduse de principii, pe care o oferă cititorilor, reprezintă un mesaj atemporal care astăzi este mai important ca niciodată. Integritatea, caracterul, munca asiduă și determinarea sunt vii zugrăvite în paginile acestui volum, îmbinându-se cu toate lecțiile oferite aici. Astfel, inspiră cititorii la realizări și succese remarcabile.“

Senatorul ORRIN G. HATCH

„Una dintre cele mai grozave deprinderi pe care ți le poți forma este cea de a învăța și a-ți însuși înțelepciunea oferită de Stephen Covey. El a trăit respectând principiile prezentate în cartea aceasta, iar *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* te poate ajuta să trăiești întotdeauna în «Cercul Învingătorului».“

Dr. DENIS WAITLEY

Autorul volumului *The Psychology of Winning*

„Pentru mine, cea mai importantă lecție desprinsă din această carte e că eficiența este cu adevărat o deprindere. Câștigă micile lupte purtate zilnic cu tine însuși, așa cum te sfătuiește și dr. Covey, și în cele din urmă le vei câștiga și pe cele mari. Fiind cea mai în vârstă înotătoare care a participat vreodată la Jocurile Olimpice, am ajuns la concluzia că a ținti spre țelurile mici, de zi cu zi, este cheia atingerii scopurilor mărețe – chiar a celor mai mari speranțe și visuri pe care le avem.“

DARA TORRES

Înotătoare olimpică medaliată cu aur

„Orbicon colaborează cu FranklinCovey de cinci ani, iar rezultatul constă într-o firmă care are «deprinderi bune». *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* a oferit echipei de management un limbaj comun și abilități de auto-leadership. Și, cel mai important, ne-a consolidat cultura organizațională. Modul de gândire prezentat în carte a fost apoi întărit în cadrul training-ului *Susținând Succesul Clienților*, care ne-a oferit standarde noi pentru relațiile cu clienții și cu alți parteneri. După cum spun adeseori participanții, «Se pot spune multe despre acest training, dar nu încape îndoială că funcționează!».

JESPER NYBO ANDERSEN

Director executiv al Orbicon, Danemarca

„După training-urile despre cele 7 deprinderi, am constatat o adevărată îmbunătățire la nivelul abilității angajaților noștri de a conlucra – iar acesta este lucrul pe care ni-l doream cel mai mult. Faptul că am continuat sesiunile de training de-a lungul anilor este o mărturie a încrederii noastre în eficiența lor. Beneficiile avute la nivelul dezvoltării personale, al îmbunătățirii relațiilor dintre angajați și al eficienței conlucrării peste granițe sunt nespuse de importante pentru o corporație internațională, cum este Georg Fischer, ce deține companii pe toate continentele.”

YVES SERRA

Director executiv al Georg Fischer AG, Schaffhausen, Elveția

„Opera de căpătâi a lui Stephen R. Covey, *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente* a influențat milioane de oameni din întreaga lume, determinându-i să devină cele mai bune persoane care pot fi, atât la serviciu, cât și acasă. Cartea a rezistat trecerii timpului și este una dintre lucrările cele mai importante ale vremurilor noastre.”

INDRA NOOYI

Director executiv al PepsiCo

„Cartea aceasta, *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente*, a deschis ochii lumii întregi în privința unui adevăr esențial: șabloanele gândirii noastre ne joacă feste. Suntem săraci, dacă ne considerăm săraci. Dr. Covey ne-a învățat un lucru deosebit de important: cheia pentru a ne schimba viața este să ne schimbăm propriile șabloane, să conștientizăm faptul că suntem cât se poate de bogați în ceea ce privește potențialul și posibilitățile.”

MUHAMMAD YUNUS

Laureat al Premiului Nobel pentru Pace în anul 2006

„Din fericire, cartea aceasta ne-a oferit sfaturi și încurajări vreme de 25 de ani. Acum aș vrea să vă îndemn, să *ne* îndemn să îi fim loiali și să o sprijinim noi în următorii 25 de ani.”

MAYA ANGELOU

„Volumul *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente*, al lui Stephen Covey, a oferit o excepțională îndrumare organizației Marriott, ajutându-ne să coordonăm asociații cu care lucrăm în 74 de țări. Viziunea sa ne-a ajutat să avem realizări remarcabile în domeniul leadership-ului și să atingem excelența în universul hotelier.”

J. W. MARRIOTT JR.

Președinte și Director executiv al Marriott International, Inc.

„Nu știu niciun alt profesor sau mentor din domeniul îmbunătățirii eficacității personale ale cărui lucrări să se fi bucurat de o asemenea reacție pozitivă copleșitoare... Cartea aceasta prezintă în mod strălucit filosofia și principiile pe care s-a bazat Covey. Cred că oricine o va citi va înțelege imediat entuziasmul stărnit de învățămintele sale.”

JOHN PEPPER

Fost președinte al P&G

„Dezvoltarea personală a fost o adevărată religie seculară în America încă de dinaintea obținerii independenței. Este principalul motiv pentru care am reușit să ajungem cea mai puternică economie din lume. Volumul deja clasic al lui Stephen R. Covey, *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente*, întrupează perfect această trăsătură a americanilor și va fi folosit de multe dintre generațiile ce vor urma. Eu și mulți alții am apelat de nenumărate ori la această carte. Ben Franklin, primul care a început să popularizeze ideile pentru o viață mai bună și pentru atingerea succesului, ar fi fost deosebit de impresionat de capodopera lui Covey.”

STEVE FORBES

Președinte și redactor-șef Forbes Media

Mulțumiri

Interdependența reprezintă o valoare mai mare decât independența.

Această lucrare este produsul sinergetic al mai multor minți. A fost începută la mijlocul anilor '70, pe când treceam în revistă 200 de ani de literatură de succes, în cadrul unui program doctoral. Sunt recunoscător pentru inspirația și înțelepciunea multor gânditori și pentru izvoarele și rădăcinile, ce călătoresc peste generații, ale acestor înțelepciuni.

Sunt, de asemenea, recunoscător multor studenți, prieteni și colegi de la Brigham Young University și de la Covey Leadership Center, precum și miilor de adulți, părinți, tineri, persoane aflate în posturi de conducere, profesori și clienți care au testat acest material și au contribuit, prin observații și încurajări, la îmbunătățirea lui. Materialul și aranjarea sa au evoluat încet-încet și cei care s-au cufundat, sincer și profund, în analiza lui, s-au convins că *Cele 7 deprinderi* reprezintă o tratare holistică, integrală a eficacității personale și interpersonale și de faptul că, mai mult decât deprinderile individuale în sine, adevărata cheie a problemei constă în relațiile dintre oameni și în felul în care sunt acestea abordate.

Pentru realizarea acestei cărți nutresc un adânc sentiment de recunoștință față de:

— Sandra și cei patru copii ai noștri, împreună cu soțiile lor, pentru trăirea unor vieți integre și dăruite și pentru suportarea numeroaselor mele călătorii și obligații care m-au purtat departe de casă. Este ușor să vorbești despre principiile pe care cei dragi le pun în practică;

— fratele meu, John, pentru dragostea lui constantă, interesul, înțelegerea și puritatea sa sufletească;

— amintirile fericite legate de tatăl meu;

— mama mea, devotamentul ei, arătat celor peste 87 de descendenți în viață, și neîncetatele ei dovezi de iubire;

— dragii mei prieteni și colegi de afaceri, mai cu seamă Bill Marre, Ron McMillan și Lex Watterson pentru consultările avute cu ei, încurajări, sugestii editoriale și ajutor în producerea cărții;

— Brad Anderson, care, cu mari sacrificii personale, pe parcursul a mai bine de un an, a elaborat un program video de dezvoltare a *Celor 7 deprinderi*. Sub conducerea lui, acest material a fost testat și finalizat și la ora actuală este pus în practică de mii de

oameni în cadrul unei largi palete de organizații. Aproape fără excepție, după un prim contact cu acest material, clienții noștri vor ca el să fie pus la dispoziția tot mai multor angajați, depășind estimările și încrederea noastră în faptul că „dă rezultate“;

— Bob Thele, pentru că a ajutat la crearea, pentru firma noastră, a unui sistem care mi-a asigurat liniștea necesară concentrării asupra cărții;

— David Conley, pentru că a prezentat înaintea a sute de organizații valoarea și puterea *Celor 7 deprinderi* astfel încât colegii mei, Blaine Lee, Roice Krueger, Roger Merrill și Al Switzler, împreună cu mine, să avem în mod constant prilejul de a ne face cunoscute ideile într-o mare diversitate de medii;

— agentul meu literar, Jon Millan, asociatul meu „poate-tot“, Greg Link, și asistenta lui, Stephanie Smith, precum și Roleen Beckham Wahlin, pentru marketingul creativ și îndrăzneț pe care l-au realizat;

— redactorul meu de la Simon and Schuster, Bob Asahiva, pentru competența profesională și felul în care a condus proiectul, pentru numeroasele și excelențele lui sugestii și pentru felul în care m-a ajutat să înțeleg diferența dintre a scrie și a vorbi;

— devotații mei foști asistenți, Shirley și Heather Smith, și actuala mea asistentă, Marilyn Andrews, pentru loialitatea lor, într-adevăr neobișnuită;

— excelentul redactor-șef al revistei noastre, Ken Shelton, pentru redactarea primului manuscris cu ani în urmă, pentru ajutorul dat la finalizarea și testarea materialului în mai multe contexte, precum și pentru integritatea și simțul calității de care a dat dovadă;

— Rebecca Merrill, pentru neprețuita asistență în editarea și producerea cărții, pentru devotamentul ei față de material și pentru priceperea, sensibilitatea și grija dovedită în asumarea acestor sarcini, precum și soțului ei, Roger, pentru ajutorul lui plin de înțelepciune, sinergetic;

— Kay Swim și fiul ei, Gaylord, pentru mult apreciată lor viziune, care a contribuit la creșterea rapidă a organizației noastre.

Cuprins

Partea I PARADIGME ȘI PRINCIPII

Dinăuntru – în afară.....	3
Cele șapte deprinderi: o privire de ansamblu.....	28

Partea a II-a VICTORIE PERSONALĂ

Deprinderea 1: Fii proactiv	45
Principiile viziunii personale.....	46
Deprinderea 2: Începe cu gândul la final	67
Principiile leadership-ului personal.....	68
Deprinderea 3: Pune prioritățile pe primul loc	108
Principiile managementului personal.....	109

Partea a III-a VICTORIE PUBLICĂ

Paradigme ale interdependenței.....	141
Deprinderea 4: Gândește câștig/câștig	156
Principiile leadership-ului interpersonal.....	157
Deprinderea 5: Încearcă mai întâi să înțelegi și apoi să fi înțeles	182
Principiile unei comunicări empatice.....	183
Deprinderea 6: Acționează în sinergie	203
Principiile cooperării creative.....	204

Partea a IV-a REÎNNOIREA

Deprinderea 7: Ascute fierăstrăul	225
Principiile unei autoreînnoiri echilibrate.....	226

Iarăși dinăuntru – în afară.....	242
Anexa A. Posibile percepții ce decurg din centre de interes diferite.....	251
Anexa B. O zi la serviciu în spiritul Cadranului II.....	259
Postfață. Întrebări care îmi sunt adresate frecvent.....	267

Colegilor mei,
catalizați și
catalizatori

Partea I

PARADIGME ȘI PRINCIPII

Dinăuntru – în afară

---

*Nu se poate excela în lumea aceasta
fără a trăi o viață morală.*
David Starr Jordan

În decursul a peste 25 de ani de lucru cu oameni de afaceri, universitari, cupluri căsătorite și familii, am venit în contact cu nenumărate persoane care avuseseră extraordinare succese sociale, dar care, la un moment dat, au fost cuprinse de o foame interioară, de o intensă nevoie de echilibru și eficacitate personală și de dorința de a-și înmulți și îmbunătăți relațiile interpersonale.

Cred că nu mă înșel afirmând că unele probleme pe care mi le-au împărtășit vă sunt familiare.

- *Am făcut o carieră strălucită și succesele profesionale se țin lanț. Însă cu prețul vieții mele intime și familiale. Nu-mi cunosc soția, nici copiii. Cred că nici pe mine nu mă cunosc, nici nu-mi dau seama ce are sau nu are importanță pentru mine. Stau și mă întreb: oare a meritat efortul?*

- *Urmez o nouă dietă – pentru a cincea oară în anul acesta. Știu că sunt supraponderală și țin cu tot dinadinsul să mă schimb. Citesc tot ce apare în acest domeniu, îmi stabilesc țeluri precise, fac efortul de a menține o atitudine mentală pozitivă, îmi repet că voi reuși. Dar nu se întâmplă așa. Nu trec 2-3 săptămîni și cedez. E clar că nu sunt în stare să mă țin de ceea ce-mi propun.*

- *Am urmat nu mai știu câte cursuri de eficiență managerială. Aștept multe de la angajații mei și fac toate eforturile pentru a mă purta prietenește, pentru a-i trata cum se cuvine. Dar nu simt nicio urmă de devotament din partea lor. Am impresia că, dacă aș lipsi o zi, și-ar petrece timpul trîncănind. De ce nu reușesc să le inspir o atitudine independentă și responsabilă? Sau să găsesc alți angajați, care să îndeplinească aceste condiții?*

- *Fiul meu adolescent este rebel și se droghează. Indiferent ce aș face, nu mă ascultă. Ce pot să fac?*

- *Sunt atâtea și atâtea de făcut! Niciodată nu-mi ajunge timpul. Mă simt oprimat și hărțuit – zi de zi, șapte zile pe săptămână. Am participat la nenumărate seminarii de management al timpului, am încercat o grămadă de sisteme de planificare. Nu pot spune că nu m-au ajutat într-o anumită măsură, dar tot nu mă simt în stare să trăiesc așa cum aș dori, o viață mulțumită, fertilă, împăcată.*

• *Vreau să-mi învăț copiii să aprecieze valoarea muncii. Dar ca să-i urnesc, trebuie să le supraveghez fiecare mișcare... și să-i aud vătându-se la fiecare pas. E mai ușor să le fac eu pe toate. Oare de ce nu sunt copiii în stare să-și vadă de îndatoriri și s-o facă cu plăcere, fără să fie nevoie să tragi de ei?*

• *Sunt ocupat, realmente, foarte ocupat. Însă mă întreb uneori dacă tot ce fac va însemna vreodată ceva. Mi-ar plăcea să cred că viața mea a avut un sens, că datorită existenței mele în lume, lucrurile au luat o anumită turnură.*

• *Îmi privesc prietenii și rudele și-i văd cum se bucură de succes sau de considerație; zâmbesc și-i felicit cu entuziasm. Însă pe dinăuntru sunt ros de invidie. De ce oare?*

• *Am o personalitate puternică. Știu că pot fi oricând și oriunde stăpîn pe situație. De cele mai multe ori îi pot influența pe ceilalți, făcându-i să adopte soluția sau atitudinea care îmi convine. Reflectez asupra fiecărei situații și simt cum ideile care îmi vin se dovedesc, într-adevăr, a fi cele mai adecvate interesului general. Însă ceva nu e în regulă cu mine. Mă frământă o întrebare: ce gândesc, de fapt, ceilalți despre mine și despre ideile mele?*

• *Căsnicia mea nu mai e ce a fost. Aș minți să spun că ne-am certa sau că ne-am lua de păr. Nu. Dar nu ne mai iubim. Ne-am dus la consiliere, am încercat și de unele, și de altele. Dar, după cât se pare, sentimentele de odinioară nu pot fi reînviat.*

Îată probleme grave, probleme dureroase – care nu pot fi soluționate cu una, cu două.

Cu câțiva ani în urmă, soția mea Sandra și cu mine ne-am confruntat cu o situație critică. Unul dintre băieții noștri o ducea greu cu studiile școlare; nu era în stare să înțeleagă instrucțiunile testelor, dar să le mai și prelucreze! Stângaci în relațiile sociale, îi puna deseori pe cei apropiați în situații penibile. Mărunt, firav, incapabil să-și coordoneze mișcările – legănându-și bâta de baseball aproape înaintea ca mingea să fie aruncată –, provoca râsul tuturor pe terenul de sport.

Sandra și cu mine ardeam de dorința de a-l ajuta. Simțeam că dacă „succesul” e important în orice domeniu al vieții, importanța lui devenea covârșitoare în rolul nostru de părinți. În consecință, ne străduiam din răspuțeri să găsim atitudinea și comportamentul cele mai adecvate situației, în același timp încercând să-l strunim și pe el. Pentru a-l sprijini moral, am recurs la metoda gândirii pozitive, de pildă la baseball: „Haide, băiatule! Ai să reușești! Știi bine că ești în stare! Nu-ți lua ochii de la minge, apucă bâta mai de sus și n-o balansa până ce mingea nu-i foarte aproape de tine.” Și dacă se fâstăcea, îl laudam apăsat: „Foarte bine, băiete, ține-o tot așa!”

Dacă ceilalți îl luau în râs, îi certam. „Lăsați-l în pace. Nu vă luați de el. E doar un biet începător!” Iar fiul nostru se pornea pe plâns, insista că nu e bun de nimic și că nu-i plăcea baseball-ul nici în ruptul capului.

Am încercat într-un fel, am încercat într-altul, dar nimic nu părea să-l ajute. Eram necăjiți la culme, văzând cum pe zi ce trece își pierde încrederea în sine. Am continuat să-l încurajăm, să fim mereu alături de el, însă după repetate eșecuri am abandonat partida și am încercat să abordăm situația din alt unghi de vedere.

În perioada aceea mă ocupam, pe linie profesională, cu pregătirea cadrelor de conducere ale diverșilor clienți din țară. În această calitate elaborăm programe bilunare pe